

VIURE, MORIR I NÀIXER A

GAZA

DAVID SEGARRA

SEMBRA
LLIBRES

TAULA

HAYAT

VIDA

Pàgina 13

SABR

PACIÈNCIA. PERSEVERANÇA

Pàgina 79

SHUKR

GRATITUD

Pàgina 149

GAZA EN UN DIA

Nit a la Mediterrània. Plou. No tots dormen. Algú llança focs artificials al costat del port. Algunes zones de la ciutat estan a les fosques a causa de les apagades. Una mare perd un fill i en pareix un altre quasi en el mateix instant. Els avions no tripulats vigilen des del cel. Hi ha morts i ferits sota les bombes. Els caces F-16 i helicòpters Apache busquen objectius humans. Els tancs disparen projectils contra un funeral. Els soldats fugen espantats. Un blindat israelià rep l'impacte. La resistència apunta des d'una casa en runes. Es fa de dia a la Mediterrània.

Tot això ha passat avui a Gaza, Palestina.

I la vida continua.

EL NAIXEMENT D'UN LLIBRE

Aquest és un llibre que no havia d'existir. Un llibre que va començar sense saber-ho. Un llibre de fotografies sense càmera ni fotògraf.

Però, com es pot no nàixer quan la llavor ja ha estat plantada?

Per als qui som de la Mediterrània, el conflicte de Palestina ens ha acompanyat al llarg de les nostres vides. Hem crescut amb les imatges de l'horror. Any rere any. Sense solució. El primer que recorde és el 1987. Tenia onze anys i vaig veure per la televisió com un grup de soldats usaven roques per partir braços, colzes i muscles de xiquets de la meua edat. No calia ser un expert. Qualsevol xiquet d'onze anys entén perfectament el mal que hi ha en un adult trencant el cos d'un infant. Després sabria que aquelles imatges responien a una decisió política que havia estat estudiada fredament. Tècniques contrainsurgents, contenció i control de la població enemiga. Després també sabria que no només ho van patir els xiquets que vaig veure. Que no només va passar a Palestina. Que els conqueridors fan aquesta mena de coses als conquerits. Que també ens ho van fer a nosaltres el 1707 i el 1939.

El viatge d'aquest llibre va començar, sense ser-ne conscient, després de l'operació Plom Fos, quan el 2009 Israel va atacar Gaza. Aquell any vaig començar a conéixer el que és la resiliència: la capacitat de sobreviure, de no rendir-se, de fer front a l'adversitat, de lluitar. L'art d'enfortir-se i de ser transformat positivament pels conflictes i les dificultats. A Palestina, cada impacte s'explica i es comprén des d'una fe i una tradició absolutament vives. I cada mort, ferit, orfe i vídua són honrats i cuidats per la comunitat. Així, entre el trauma i la tristesa, trobem l'alegria de viure i la confiança. La resiliència, doncs, podria ser la concepció moderna per descriure el miracle de la persistència de la vida humana.

Hi ha una història que, per a mi, encarna a la perfecció el significat de la resiliència. Durant els bombardejos de 2009, el xicotet zoològic de Gaza va veure morir els seus animals: els lleons, els micos i les aus. Uns per l'efecte de les bombes, altres per la fam. En acabar l'atac, els amos del zoo es van trobar amb la mort i la destrucció sota les runes. Pare i fill es van asseure a pensar. El bloqueig els impedia portar nous animals. I a la Franja només hi ha gossos, gats, coloms, gallines, cavalls i burros. Sí, burros. Van elegir uns quants d'aquests animals. A Gaza els anomenen *Abu Sabr*; és a dir, el més pacient, el pare de la paciència. Van utilitzar tint de cabells per pintar-los de blanc amb ratlles negres, i els van tallar les crins per deixar-les en forma de raspall. Així van nàixer les zebres de Gaza. I quan van obrir les portes de nou, els xiquets i les xiquetes de Gaza hi van entrar meravellats. En la seua innocència, van viatjar fora de Gaza. Per les sabanes d'Àfrica, pels deserts d'Aràbia. Pel món real i per l'imaginat. Lliures. Alegres. En pau. Com a *La vida és bella* de Benigni, a Palestina els adults protegeixen els infants. La realitat supera sempre la ficció. En aquell moment vaig pensar que podíem aprendre d'aquestes zebres, d'aquesta història i del que representa. I aleshores vaig iniciar el projecte de realitzar un documental titulat *Les zebres de Gaza*, un treball audiovisual per a mostrar les històries de resistència i resiliència que passen a Palestina.

El 2010 em sume a la Flotilla de la Llibertat. Nou vaixells transporten set-cents activistes i periodistes de cinquanta nacions, així com 10.000 tones d'ajuda humanitària. M'hi embarque amb el suport de les televisions veneçolanes. Hi conflueixen jueus, musulmans, cristians, kurds i turcs, gent de tot el món. Units. L'activista i periodista Laura Arau, que també viatja en la Flotilla, ho descriu com una nova arca de Noé. Els objectius són trencar el bloqueig marítim a Gaza i portar-hi ajuda: material sanitari, educatiu i per a la reconstrucció. Sabem que correm riscos. Però no imaginem fins a quin punt. La matinada del 31 de maig, tota la força de l'armada israeliana cau sobre nosaltres. Tropes d'elit assalten els vaixells, maten deu persones i en fereixen de bala cinquanta-tres més. Els supervivents som segrestats en aigües internacionals i conduïts a una presó de màxima seguretat al mig del desert del Nègueb. Davant de Gaza i rodejats de poblats beduïns palestins, irònicament. La història de les zebres haurà d'esperar. Ara cal contar la història de la Flotilla. Un any després estrenem el documental *Foc sobre el Màrmara*.

Al cap de quatre anys, el 2014, m'unisc a un grup d'activistes i periodistes que es dediquen a protegir els llauradors palestins dels atacs diaris dels soldats. Passe tres mesos a Gaza. I uns pocs dies sota els bombardejos. El meu objectiu és conéixer en profunditat la Franja i buscar les històries per al documental de *Les zebres de Gaza*. Vaig sense càmera i sense ordinador. No vull distraure'm. Vull centrar-me en la vida i la realitat. Els meus acompanyants són llibres i llibretes. Però Manu Pineda, un dels impulsors de les brigades Unidakum, té una Nikon. I li la demane. Només té un objectiu que funcione: és un teleobjectiu que em permet, i m'obliga, a apropar-me a la realitat des de la distància. No sóc fotògraf, però sense adonar-me'n, acumule milers de fotos de la vida quotidiana de Gaza. Conec gent i visc experiències precioses. I, a la fi, em trobe amb el pare i el fill que van pintar els burros com zebres. Pocs dies després comencen els bombardejos. La història de les zebres queda aparcada de nou.

En tornar a València, pensant en la gent que he deixat a Gaza, em plantege què he de fer. La idea sorgeix parlant amb Xavi Sarrià: fem un llibre. Doncs sí. Fem-lo. Compartim les històries. Es mereixen ser contades. Fem un llibre de fotografies sense fotògraf. Fem un llibre com a Gaza van fer una zebra sense zebres.

El que hem vist, i el que intentem aprendre, és l'art, la capacitat de crear bellesa i ordre de l'horror i el caos. En una època de caiguda com l'actual, ens cal escoltar i reflexionar. Fins i tot per a recordar. Perquè nosaltres, a les nostres terres, també hem sigut així. Perquè nosaltres també hem sigut capaços d'alçar-nos. Per això aquest llibre no és només sobre Gaza, aquest llibre és sobre la possibilitat de ser nosaltres mateixos. I per recordar-nos que la batalla més ferotge no és contra l'enemic extern, sinó contra el mal que habita, ens corromp i ens colonitza per dins. Sense un alliberament intern que ens millore i eleve, tot alliberament extern i material està condemnat a caure. Això és el que Palestina m'ha ensenyat i el que vull compartir.

DAVID SEGARRA SOLER
Bétera, 2014

HAYAT

VIDA

Veles e vents han mos desigs complir
faent camins dubtosos per la mar:
mestre i ponent contra d'ells veig armar;
xaloc, llevant, los deuen subvenir,
ab llurs amics lo grec e lo migjorn,
fent humils precs al vent tramuntanal
que en son bufar los sia parcial
e que tots cinc complesquen mon retorn.

AUSIÀS MARCH

TRES INTENTS D'ENTRAR A GAZA

Hivern de 2009. Un any després de l'Operació Plom Fos puc entrar a la Franja de Gaza. Hi vinc des de Caracas, Veneçuela, amb dos companys: Vicent, el valencià, i Vivianna, la veneçolana. Ells no hi poden entrar. I encara que ho intenten a través de les rutes dels contrabandistes del Sinaí, no ho aconsegueixen. Passe el cap d'any a Gaza. Em trobe gent d'arreu del món. Molts són jueus. A les 72 hores, el règim egipci de Mubarak ens obliga a eixir. Els tres ens retrobem al Caire. Des d'allí viatgem cap a Jerusalem, Betlem, Hebron i el camp de refugiats d'Aida. Allà aprenem una paraula àrab: *Hayat*. És el nom d'una xiqueta òrfena i significa 'vida'.

Primavera de 2010. Ho torne a intentar amb el Mavi Marmara i la Flotilla de la Llibertat. Partim des d'Istanbul, Turquia, amb centenars de persones vingudes de tot el planeta. De matinada, enmig de la mar, som atacats per les forces d'elit israelianes. Deu persones moren. No arribem a Gaza. Ens porten al port israelià d'Ashdod. De la Mediterrània al desert del Nègueb. Passem tres dies incomunicats i aïllats a la presó a Ber Sheeba. Ens deporten i ens prohibeixen l'entrada a l'Estat d'Israel durant deu anys. Prohibit tornar, per tant, a Jerusalem, Betlem, Aida i tot Cisjordània.

Al cap de quatre anys torne al Caire. Dues setmanes d'espera i entre de nou a Gaza. És com si ho fera per primera vegada. Visc tres mesos entre hortes, figueres, tarongers i oliveres. Tres mesos de primavera. Tres llargs mesos. Cent dies. Com en els viatges anteriors, continue investigant per realitzar un documental sobre la vida i la resistència dels palestins. I ja van cinc anys. Al tercer mes, comença un dels atacs més mortífers de la història de Palestina. Passe una setmana sota les bombes fins que torne a València. Per estar amb la meua família. Per escriure aquest llibre. I per preparar la tornada.

Lentes naus es perden en mars d'incerts perills.

SALVADOR ESPRIU

Sempre tornaré
a la nostra platja.

Les ones no em deixen,
mu mare,
allunyar-me'n massa.

MARIA DEL MAR BONET

LA MAR TANCADA

Durant els tres mesos que passe a Gaza no deixe de sentir històries dels pescadors. Cada setmana reben atacs des dels bucs de guerra que tanquen la mar. Gaza és un oasi rodejat pels deserts del Nègueb i del Sinaí. Enfront, la Mediterrània.

Els ports palestins de la Franja són minúsculs. Fa més de mig segle que no hi amarren vaixells estrangers. Ni en parteixen els palestins. Les autoritats militars israelianes imposen un límit de pesca variant. Segons les negociacions de torn, pot augmentar a deu quilòmetres o reduir-se fins a tres. Segons les estratègies dels colonitzadors, es permetrà més o menys pesca.

Els pescadors m'expliquen, abans de la darrera escalada militar, que de quatre mil barques només estan eixint-ne un centenar a causa dels atacs quotidians. També m'expliquen històries de desenes de vaixells furtats i d'incomptables pescadors capturats i empresonats. Quan m'ensenyen el cementeri de vaixells m'adone que no necessiten autòpsia. L'impacte dels projectils és evident. I també les cicatrius. Molts no van morir a la primera i els van poder salvar per viure més vides.

Però res no evita que Mohammad el boxejador i els vigilants de la platja ens conviden a peix.

En la creació dels cels i de la terra hi ha signes per a aquells que raonen.

ALCORÀ
3:190

LA TERRA FERIDA

El primer lloc de Gaza que comence a conéixer és Khuza'a i les seues terres llaurades que s'estenen al sud-est de la Franja. Al darrere, els horts i els cítrics. Ací, el secà i els cereals. Just enfront, la frontera amb l'Estat d'Israel.

Els brigadistes d'Unadikum hi acudeixen cada matí durant el temps de la collita. Des de Màlaga, La Guaira, Madrid, París, Lleida, Alcoi, Muro i València. Vénen a fer d'escuts humans. Quan ells no hi són, els franctiradors de l'exèrcit disparen als camperols. Els fereixen i de vegades els maten. Fins i tot quan els voluntaris internacionals estan clarament identificats, els soldats obrin foc. Però l'estratègia dels brigadistes és un èxit. Només disparen a l'aire i a terra. De vegades, a uns quants metres dels peus. Malgrat tot la collita es cull. Amb les falçs i les mans. La terra dóna a llum, de nou. L'operació militar Marge Protector de 2014 ho arrasarà tot. El cicle de la mort i la vida es renova. Entre les petjades dels tancs, les dones i els homes tornen a llaurar solcs i fan brotar les plantes. I continuen corrent les formigues pels túnels subterranis.

Es calcula que des de 1948 l'Estat d'Israel ha arrancat un milió de figueres, llimeres, tarongers i oliveres de Palestina. No puc evitar recordar l'horta de la Punta a València, que també va ser arrasada per la força. I em ve a la memòria una cançó: Pare, que el camp ja no és el camp. Pare, demà del cel plourà sang. El vent ho canta plorant. Pare, ja són aquí. Monstres de carn amb cucs de ferro. Pare, no, no tingueu por, i digueu que no, que jo us espero. Pare, que estan matant la terra. Pare, deixeu de plorar que ens han declarat la guerra.

LA CONQUESTA

Es coneix ben poca cosa del lent i subtil procés de colonització de les terres palestines. Al llarg dels segles XIX i XX, i per tal de poder vendre i comprar la terra, els imperis otomà i britànic hi van introduir i imposar el cens, la propietat privada i l'estructura estatal, inexistents en la societat tradicional. Els sionistes europeus es van servir d'aquesta nova base legal per iniciar la compra de les terres. Es calcula que entre el 80 i el 90% del territori que van comprar era propietat de terratinents palestins. Els llauradors, que eren la majoria del poble, van haver d'enfrontar-se al poder de cinc enemics formidables: dos imperis, el sionisme, els règims àrabs i les elits locals.

Cal recordar que al segle XIX, la població palestina era aproximadament un 5% jueva, un 10% cristiana i un 85% musulmana. Des del segle XIX, la propietat jueva de terres a Palestina va créixer de l'1% al 3% fins a arribar al 7% el 1948. Al segle XX, l'Estat britànic era propietari de quasi la meitat del territori, i els palestins en mantenien l'altra meitat. Però amb la guerra de 1948, el nou Estat d'Israel va conquerir per les armes el 78% de Palestina i va expulsar més de 700.000 nadius. El 1962, i segons les lleis que va crear amb aquest efecte, l'estat sionista ja controlava al voltant del 90% o el 95% del territori dins les seues primeres fronteres. Els palestins només mantenien la propietat d'un 5% d'aquestes terres. El 1967, Israel va envair Gaza i Cisjordània i va conquerir el 100% de Palestina. A les noves terres ocupades va instal·lar mig milió de colons.

El 2005, el cost econòmic i la pressió de la resistència provocaren la retirada dels colons israelians de Gaza. L'any següent s'inicià, contra la minúscula Franja, el setge més llarg i massiu de la història.

LA COMUNITAT

Com passava al món sencer, fins al començament del segle xx la majoria de la població palestina vivia de la terra. I amb la terra. D'una manera no massa diferent de com ho havien fet durant segles. O potser mil·lennis.

El que ens han ocultat de Palestina, i de casa nostra, és que no totes les terres estaven en mans de senyors feudals i terratinents. El Comunal, el Comú, la terra de la comunitat, era la norma més estesa. Llaurador, col·lectivitat i poble han sigut sinònims històricament. I ciutadà, propietari i burgés, també. Per aquest motiu, les majories rurals es van oposar aferrissadament a l'expansió del govern central de les ciutats. L'Estat, la Monarquia o la República representaven els impostos, el servei militar, la guerra i el control. Per la força de les armes i les lleis, la modernització s'imposà als pobles.

A Palestina, el sistema de propietat comunal s'anomena *Musha* o *Mesha'a*. Les seues normes ancestrals tenen per objectiu mantindre la integritat de la terra, la unitat de la comunitat i la igualtat en la distribució dels camps. Evita i desincentiva la venda, la compra i l'explotació intensiva i individualista. El seu objectiu és l'estabilitat i la sostenibilitat. Des del primer dia, els conqueridors otomans, britànics i israelians declararen la guerra a la propietat col·lectiva. I la prohibiren amb l'entusiasta col·laboració de les petites elits locals, rurals i urbanes. D'aquest xoc amb els poderosos naixerà la resistència palestina. De la gent de la terra.

Avui, el que queda d'aquell esperit de la terra és un misteri silenciat. Però en la memòria col·lectiva i ancestral de Palestina, i en la del nostre poble, la terra té un origen comunitari. I sagrat. La terra és de totes i tots. És la mare i la matriu.

A l'hora del sol a la presó
un núvol reflecteix un eixam de criatures.
L'aplaudiment de la gent
per aquells que enfronten la mort
amb un somriure.
I la por dels tirans
a les cançons.

Tenim en aquesta terra
el que fa que valga la pena la vida.

MAHMUD DARWIX

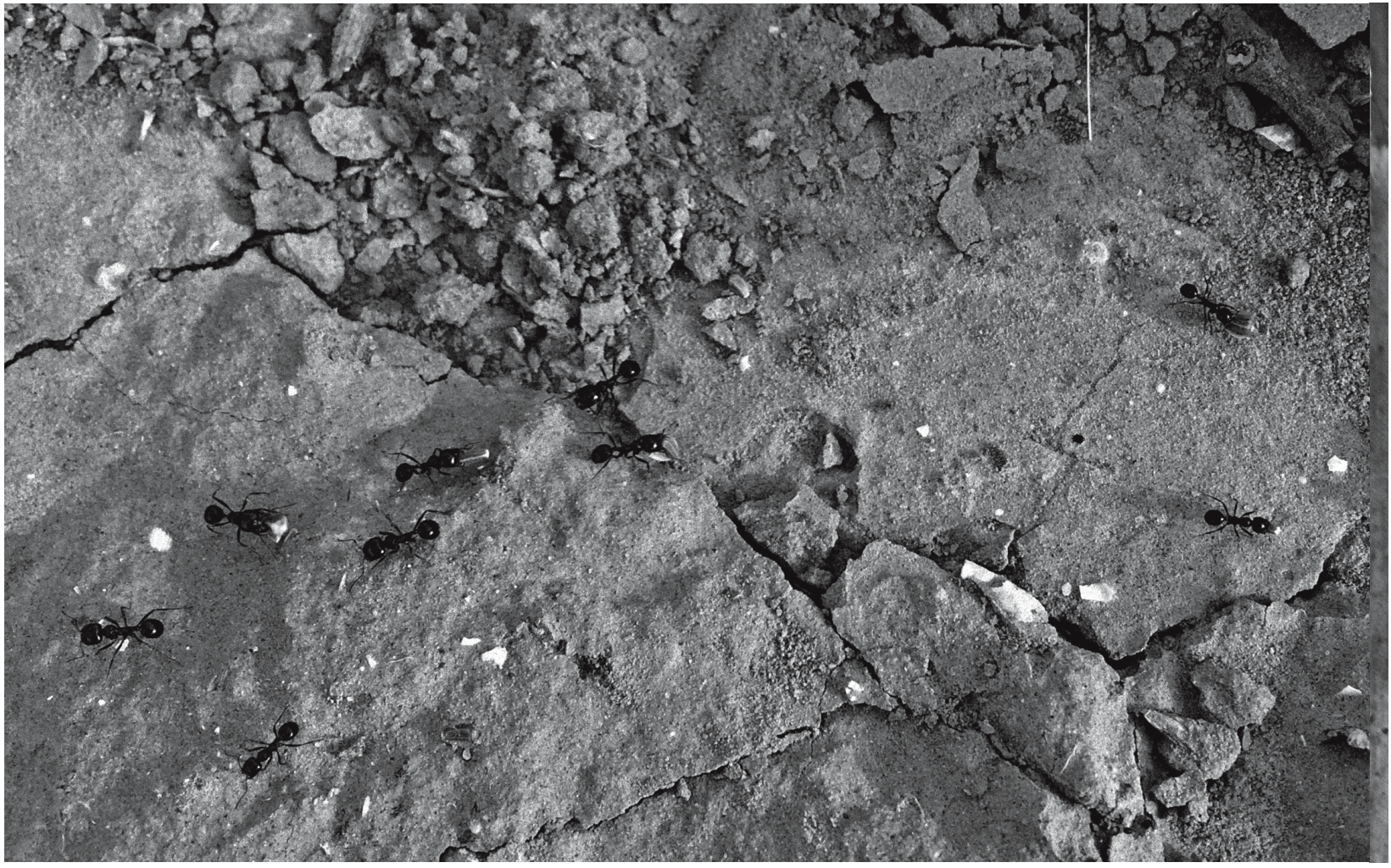

Foc a les mans avui
que núvols alts anuncien
una tardor plujosa
i el viure se'ns fa estrany
enmig d'aquesta falsa
placidesa.

La vida hi crema sotmesa
a una roda que gira.
L'eix clavat endins
ganivet que enfondeix
la ferida. La sang
hi brolla calenta.
El moviment del seu fluir
un pèndol que retorna sempre
al mateix lloc d'origen.

Així caminem per l'esfera
de l'inconscient vivíssim
(i els anys se'ns fan
lleugers). Em pesa tanta
mort, no pas la meva.

MONTSERRAT ABELLÓ

Mai he portat un fusell
al muscle.
Ni he pitjat el gallet.
Tot el que tinc
és la melodia d'una flauta,
un pinzell per a pintar els meus somnis,
un flascó de tinta.

Tot el que tinc
és una fe inamovible
i un amor infinit
per la meua gent que pateix.

TAWFIQ ZAYYAD

UN ÚNIC DÉU PER A TOTHOM

Palestina és terra santa per a totes les creences abrahàmiques. Ací viuen, des de fa mil·lennis, samaritans, jueus, cristians, musulmans i drusos. Totes aquestes religions tenen l'origen en Abraham i segueixen un llinatge que continua en Moisés, Jesús i Muhammad. Profetes que vénen l'un rere l'altre a renovar un missatge senzill: no hi ha més Déu que Déu. Ni faraons, ni cèsars, ni reis, ni els mateixos profetes poden rivalitzar amb l'única realitat vertadera. Amb l'essència de Tot. El Creador de la Creació.

Ara bé, l'ésser humà, caigut del Paradís, oblida ràpidament. I ens hem mort i oprimit els uns als altres falsament en nom de Déu, d'emperadors, de califes, de venjances, de conquestes, de progressos i de revolucions. Però no és això el que he vist a Palestina. És precisament a Gaza on he conegut el cristianisme tradicional. Ibrahim va obrir-me l'església de Sant Porfiri i allà vaig assistir a una missa que va durar cinc hores entre icones, encens i cants gregorians. L'atmosfera recordava l'essència. L'origen es notava més a prop. Potser com a les velles esglésies romàniques. Amb ell visitaria la veïna mesquita d'Al-Umari. I a dins d'aquesta resaria Basel, l'amic beduí. Ell m'explicaria orgullós que un samarità, creença ancestral vinculada al judaisme, és un dels presos polítics palestins destacats. Aquest mateix llibre inclou un poema d'Al-Qasim, poeta nacional palestí de religió drusa. El 2009, a Gaza, vaig conéixer els jueus religiosos. Eren allà en suport de Palestina. La reacció dels palestins del carrer era de reverència davant d'homes savis. Gent del llibre.

La llavor del mal no està en l'altre, en la diferència. Està en cadascú de nosaltres. Contindre la foscor i tendir a la llum és l'essencial. És la responsabilitat de cada individu i de cada generació. Potser des d'Eva, Adam, Noé, Abel i Caïm anem perdent aquest combat còsmic. Però anar perdent no vol dir haver perdut.

Pare, senyor del cel i de la terra.

Jo et lloe perquè no havent revelat aquestes coses
als intel·ligents i als erudits, les has revelat als senzills.

EVANGELI DE JESÚS SEGONS SANT MATEU

Estic amb aquells que tenen els cors trencats.

DÉU A MUHAMMAD

HADÍS QUDSI

Recollit per Al-Gazhali

IDENTITAT I RESISTÈNCIA

Quan els conqueridors conquereixen, el primer que intenten és esborrar la memòria. La identitat és l'arrel espiritual dels pobles. La seua manera de ser i estar al món. A l'Estat d'Israel queden un milió i mig de palestins que són instruïts sota els plans educatius sionistes. Un estudi de l'Associació Cultural Àrab va trobar més de 16.225 errades als textos escolars àrabs que imposen les autoritats. No és casualitat. Simultàniament, els polítics debatien reduir l'ensenyament de la llengua àrab. La supremacia de la llengua hebrea és absoluta. Als alumnes palestins se'ls nega la seua història i la seua identitat mentre se'ls allunya dels seus germans de Gaza i Cisjordània. No existeix Palestina. No existeixen els palestins. Mai no han existit i mai no existiran. Els anomenen araboisraelians. Parlar àrab significa sospites, detencions, pobresa. Parlar hebreu és parlar la llengua dels amos, dels poderosos, dels vencedors. Centenars de pobles foren suprimits del mapa i els seus noms àrabs foren canviats per altres d'hebreus. El director de la companyia pública de trens fins i tot impedeix que els anuncis de les parades es pronuncien en àrab. Diu que amb l'hebreu i l'anglés n'hi ha prou. Incloure l'àrab «faria el viatge massa sorollós». Des de fa 67 anys, a les escoles eduquen els alumnes jueus vinguts de tots els països del món a odiar els àrabs. Un estudi de la Universitat Hebrea de Jerusalem analitzà centenars de llibres educatius i no va poder trobar ni una sola imatge on els àrabs es presentaren com a «persones normals». Per descomptat, explicar la història de la Nakba, de la catàstrofe palestina, és un fet perseguit. Els vells moriran i els joves oblidaran, repeteixen els conqueridors.

I no ens ha de sorprendre. Fins als 18 anys jo no sabia res de la meua pròpia història, de la Corona d'Aragó, dels Regnes de València (l'islàmic i el cristià), de Joan Baptista Basset, dels maulets i els botiflers, de la crema de Xàtiva el 1707, de l'assalt a Barcelona el 1714, de la prohibició de les nostres lleis i costums. O dels tres segles de persecució de la nostra llengua. De fet, vaig començar a parlar-la i a escriure-la quan ja era adult. I si l'he pogut aprendre ha estat gràcies als qui durant tres segles van protegir i transmetre a les alqueries, als masos, als pobles, a les famílies i als llibres el tresor de la nostra memòria.

Ai la llar dels anys primers! Com de lluny ens hem quedat!
Ai país que ara recorde xop de llàgrimes vermelles!
Ser la pàtria d'un infant obliga a estimar-la sempre?

Ella és la pàtria que estime, davant la qual sóc humil.
Mai no vaig abandonar-la, mai no vaig abandonar-la,
m'obligaren a partir.

AL-RUSSAFÍ

EL MECÀNIC DEL CARRER D'OMAR AL-MUKHTAR

La millor manera de moure's per Gaza és en motocicleta. La majoria de gent no hi està gens d'acord. Em diuen que és de bojos. Però l'ús de la moto s'estén imparable. Consumeix poc i és àgil per a recórrer els 45 quilòmetres d'una franja de terra pràcticament plana. Així que adquirisc una Dayun 40 que ha arribat de la Xina a Palestina a través dels túnels. La seua qualitat, és clar, deixa una miqueta a desitjar.

Als pocs dies se'm trenca el cable de l'embragament. Un amic i jo ens quedem perduts enmig de la ciutat. Uns joves ens indiquen un taller mecànic al carrer d'Omar al-Mukhtar. Allà ens rep Abu Hassan. El taller és diminut, fosc i ple de caixes i ferramentes. L'Abu deixa la feina i s'encarrega de la nostra moto al carrer. Parla amb el meu amic, que es francotunisià. On és el món? On són els musulmans?, li pregunta l'Abu. Per què han oblidat Palestina? En pocs minuts el cable està arreglat. Ens cobra deu xéquels. Dos euros.

Torne dues vegades més a canviar l'oli i la roda de darrere punxada. Ara ja no em cobra. Res. Insistisc avergonyit. Però no hi ha manera. Seguisc insistint fins que es treu una cartera de cuir desgastat de la butxaca. Amb ella a la mà em diu: tranquil, si tingueres problemes de diners pots vindre i t'ajude. Cap problema. Ell, que es troba pres a Gaza i sense gaires oportunitats, m'ofereix ajuda a mi.

Marxe mirant al terra. I al cel. M'acomiade des de la moto. Què puc dir? Què puc afegir? Me'n vaig pensant: tornarem a veure'ns.

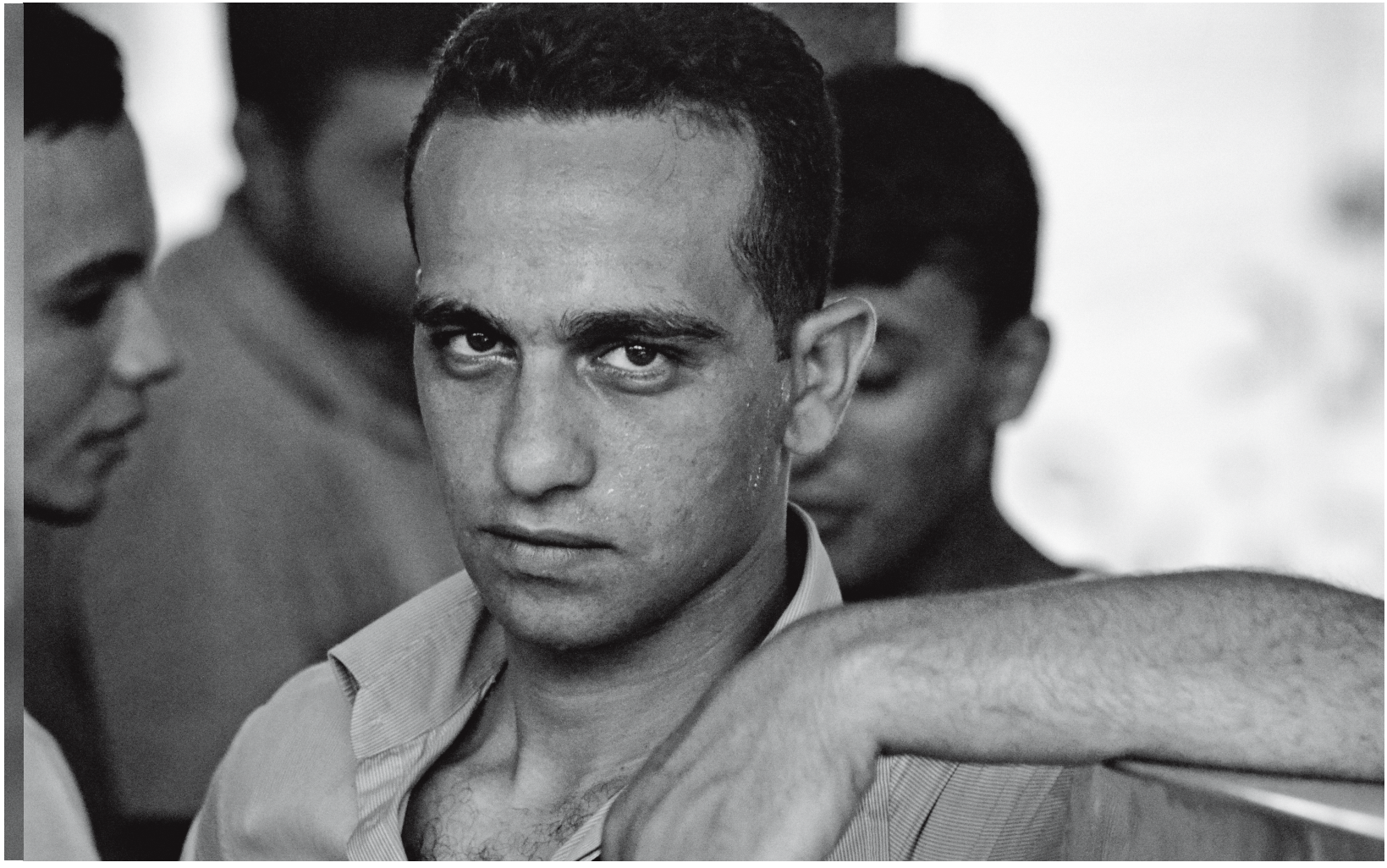

EL GAT QUE VA HAVER DE MORIR

Sona el telèfon a l'apartament on visc, prop del port. Sembla que hi ha hagut un atac d'un avió no tripulat. Anem caminant a l'hospital de Shifa per saber si hi ha morts o ferits. Quan hi arribem, comencen les gestions i les discussions per a rebre informació dels metges. Finalment resulta ser una falsa alarma.

Alguns companys fumen i altres intenten que una vella màquina els pose un café. Sentim un miol. Al terra trobem un gatet ataronjat. M'agenolle per acariciar-lo. Comprove amb horror que té una pota trencada. No camina, s'arrossega. A tots ens impressiona. El deu haver atropellat algun cotxe. Preguntem als metges si es pot curar. Ens diuen que quasi no poden atendre els pacients. Fins i tot els preguntem si el poden sacrificar. No sobreviurà i morirà de fam. Ens responen que el poc que hi ha és per a les persones. Just aleshores, un jove se'ns acosta encuriosit. Ve amb un somriure. I sense cama. Ens conta que fa uns anys un helicòpter Apache va atacar sa casa i va matar el seu germà. Però ell està ací. Parlant amb nosaltres. I somrient. Algú agafa el gat, el posa dins d'una caixa i l'acarona. Caminen lentament i en silenci de tornada. No van cap a casa, sinó cap al port. Segueixen la riba de la platja i per les roques arriben al moll més llunyà. La mar i el cel són negres. Negríssims. No hi ha estels. Acarona el gat amb tot l'amor que pot. I en un instant infinit, el gat, innocent, s'uneix al mar per sempre.

Al dia següent, apareixen al carrer molts gats del mateix color ataronjat. Els xiquets de la botiga els posen aigua perquè beguen.

La paciència consisteix a esperar, no passivament, sinó treballant amb persistència, encara que la solució no es vegi a prop. Esperar que les coses ploguin sense que nosaltres fem tot allò que està al nostre abast són *boberías*, com diu santa Teresa.

ANTONI GAUDÍ

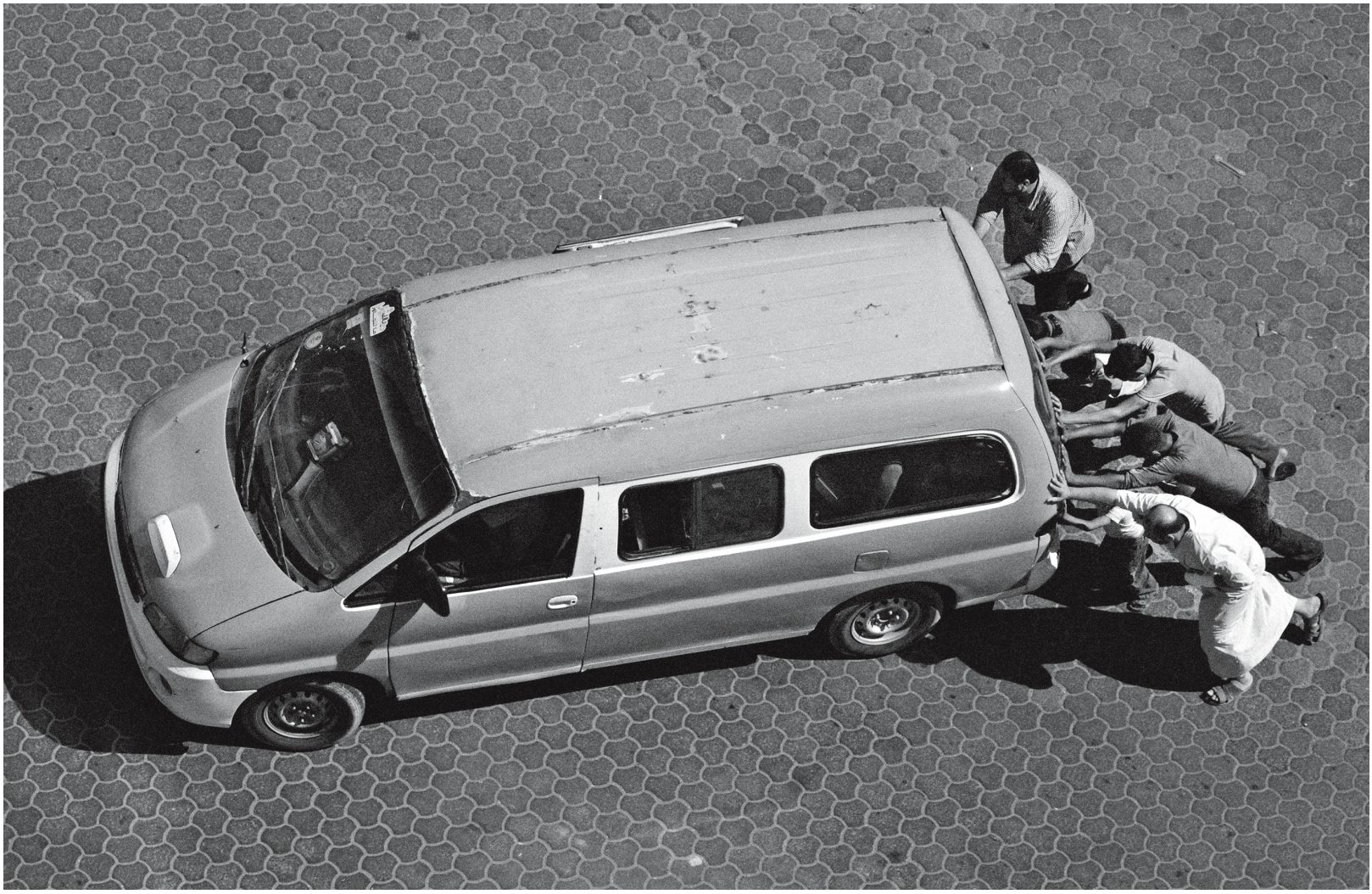

SABR

PACIÈNCIA. PERSEVERANÇA

La font de totes les misèries per a l'home no és la mort,
sinó la por de la mort.

EPICTET

BABEL

Fa molts i molts anys, a la vibrant ciutat de Babilònia, es va alçar una enorme torre. Orgull del poder i la ciència de l'Home enfront de la Natura i de Déu. Els jueus, aleshores poble nòmada i sense propietats, van veure aquesta obra com el reflex de l'arrogància de la civilització naixent. I l'anomenaren Babel.

A la Franja de Gaza, l'Israel modern ensenya als palestins el seu rostre a les fronteres que l'empresonen.

Al nord, davant de Beit Lahya, s'alça imponent la central tèrmica de Rutenberg, que converteix el carbó en electricitat. Al darrere, la ciutat d'Asqalan. Aquest antiquíssim poble cananeu comptava l'any 1948 amb 11.000 habitants palestins, musulmans i cristians. Després de l'arribada de les tropes israelianes, els seus habitants van ser reclosos en un gueto fins que foren deportats a Gaza. Durant dècades, immigrants jueus arribats de tot el planeta s'han instal·lat a la nova ciutat rebatejada amb el nom d'Ashkelon. Avui és una de les ciutats israelianes més contaminades d'un dels països que més pol·lueixen del món.

A l'est, davant dels grans camps de cereals, s'estenen les tanques de control. Cada certs metres s'alcen torres de vigilància dirigides per control remot. Les càmeres i els sensors de moviment permeten als operadors dirigir les metralladores cap als objectius humans. Cada dia hi passen carros blindats, camions i vehicles militars que entren rutinàriament als camps palestins per segar l'herba. És a dir, per impedir que cresquen els arbres i les plantes. Qüestió de seguretat, afirmen. Els palestins es podrien amagar entre ells, es justifiquen. Uns pocs metres més enllà de la tanca, l'agroindústria israeliana utilitza avionetes per regar amb pesticides els enormes camps de monocultius. Per terra, mar i aire, tota mena de vehicles robotitzats vigilen la població nativa.

Però la història ens conta que la torre de Babel cau.

DIVIDE ET IMPERA

Divideix per regnar. Els conqueridors saben que la manera més efectiva de dominar i diluir els conquerits és separar-los i enfrontar-los entre ells. La sentència s'atribueix als macedonis, però van ser els romans qui la van posar en pràctica a tot el món mediterrani. Francesos, britànics i espanyols han estat mestres de la separació. Moltes de les guerres fratricides actuals a l'Àfrica i l'Àsia tenen l'origen en els desequilibris generats pels imperis britànic i francés. La conquesta, fragmentació i extermini de centenars de nacions indígenes a l'Amèrica llatina és mèrit del regne de Castella. També la desintegració d'Al-Andalus i de la Corona d'Aragó.

Palestina està avui dividida en nombrosos fragments. Hi ha l'Estat d'Israel, on viuen un milió i mig de palestins. Hi ha Jerusalem, on en resisteixen tres-cents mil. Hi ha Cisjordània, on n'habiten dos milions i mig. Hi ha Gaza, amb quasi dos milions. I també hi ha la diàspora, amb aproximadament vuit milions de persones. Principalment a Jordània, el Líban, Síria i Xile. Els palestins són, segons els càlculs, entre onze i catorze milions de persones. L'Estat d'Israel ha creat una xarxa legal per controlar, fragmentar i dividir els conquerits. Els milions de palestins a l'estranger no poden visitar Israel, ni molt menys viure-hi. Tampoc Cisjordània, Jerusalem o Gaza. Els palestins de Gaza no poden visitar Cisjordània ni Jerusalem. Els palestins de Cisjordània no poden anar a Gaza. Per tant, no es poden casar, ni estudiar ni treballar junts. Per exemple, si un palestí de Jerusalem s'enamora d'una palestina de Betlem i es casen, perdrà el dret de tornar a la seua pròpia ciutat i viure-hi. Famílies, terres, pobles, històries i amors separats per murs i soldats. El govern israelià imposa cinc identitats jeràrquiques dins del seu sistema d'*apartheid*. En ordre de dalt a baix: jueus israelians, palestins d'Israel, palestins de Jerusalem, palestins de Cisjordània i palestins de Gaza. Cada nivell descendent compta amb més restriccions i menys drets.

El futur no el podem saber, però sí que tenim la certesa que, malgrat els immensos obstacles, els palestins continuen sent palestins.

LA MARE

Cada dilluns, davant l'edifici de la Creu Roja Internacional es reuneixen els familiars dels presos polítics i els presoners de guerra. Mares, dones, pares, germans, amics i activistes. Estan fent una vaga de fam en solidaritat amb els seus. El rostre d'una dona m'atrau. Em mira. La fotografie. Em somriu i la salude amb respecte. Al cap d'uns mesos coneixeré la seua història.

La família de Rihab Kanaan va fugir de Palestina. Ella va nàixer al Líban, al camp de refugiats d'Al-Zaatar (Timó). Es va casar de molt jove i es va traslladar als camps de Sabra i Shatila. Durant la guerra civil libanesa, aquests dos camps van viure les pitjors massacres en la història palestina. Entre 2.000 i 6.000 civils van ser exterminats per les falanges libaneses amb el suport de les tropes israelianes dirigides per Ariel Sharon. Centenars de xiquets van morir i moltes dones van ser violades i assassinades. Les mutilacions i els horrors que van trobar periodistes i diplomàtics són massa terribles per a escriure'ls.

Cinquanta-quatre membres de la seua família van morir. Incloent-hi el seu marit. La seua filla va desaparéixer. Rihab es va tornar a casar i va emigrar a Tunísia. Allà es va convertir en una important poeta. El 1995 va tornar a Palestina, a la Franja de Gaza. Cinc anys després, un supervivent del Líban li va comunicar que la seua filla era viva. Al cap d'uns mesos va rebre una trucada: «Mare, sóc jo. Maymana». No havia mort. Havia sobreviscut i l'havien criada els veïns. Aquell mateix any 2000, la resistència libanesa expulsava els exèrcits sionista i falangista. Mare i filla van decidir trobar-se a la frontera. Maymana va esperar sa mare dia rere dia mentre veia com altres famílies es reunien després de mig segle de separació. Però la mare no apareixia. Rihab no arribaria. Les autoritats no li van donar el permís. Va haver d'esperar dos anys més fins que un periodista de Gaza va conéixer la història de Rihab i va aconseguir que un canal de televisió organitzara la trobada als Emirats Àrabs Units. Finalment, després de 24 anys de separació, mare i filla tornaven a estar juntes. Maymana va dir: «Ara crec en els miracles i l'esperança. Per fi he trobat l'amor d'una mare».

Però l'ocupació segueix, i mare i filla viuen encara separades a Gaza i Beirut. Només s'han pogut tornar a veure en una segona ocasió.

EMPRESONAR LA PERSEVERANÇA

Amb el pas dels dies faig alguns amics a Gaza. La majoria, periodistes i artistes. També conec els seus amics de Jabaliya, Bureij i Rafah. Molts voregen els quaranta anys. Xarrant tranquil·lament m'assenyalen un d'ells: «Ha estat vint anys a la presó». Deu tindre dos o tres anys més que jo. «Aquell altre, ha estat pres dèsset anys», «el d'allà, cinc anys». «I jo, quatre», em diu el meu amic. Els torne a mirar. Un per un. Ningú no podria sospitar per tot el que han passat. Però una cosa és evident: no han pogut amb ells. No han pogut trencar-los.

Des de l'ocupació total de Palestina, l'any 1967, es calcula que uns vuit-cents mil palestins han estat detinguts o empresonats. Actualment hi ha més de cinc mil palestins a les presons de l'Estat d'Israel. Hi ha presoners de guerra, els guerrillers; hi ha presos polítics, activistes, periodistes i intel·lectuals reclosos per delictes d'opinió; hi ha presos sense càrrecs, els anomenats presos administratius, que són uns doscents detinguts per ser potencialment perillosos, i també uns altres dos-cents menors d'edat. Cada any, quasi un miler de menors són processats pel sistema judicial militar. Fins i tot han sigut detinguts i empresonats centenars de defensors dels drets humans i desenes de diputats del Parlament. Israel és un dels pocs països que tenen legalitzada la tortura. Això sí, la defineixen com a «pressió física controlada». Un centenar de palestins han mort a les sessions de tortura. Milers han quedat desequilibrats psicològicament. Aquest és l'objectiu real. El Comité Popular contra la Tortura a Israel va publicar un informe el 2014 en què relatava com el 74% dels xiquets palestins detinguts havien sofert violència física per part dels guardians israelians. Molts havien sigut posats dins de gàbies. Alguns van sofrir abusos sexuals. Perquè la tortura i la violència no s'utilitzen per obtindre informació. El seu objectiu profund és l'exercici del poder: els palestins han de ser alliçonats que hi ha un amo i un esclau. I només l'amo pot castigar l'esclau. Això ho saben tots els palestins i les palestines. No hi ha una sola família sense un màrtir o un pres.

Quan visitem algun dels amics expresos sempre hi ha un cartell amb el seu nom i la seua imatge ben visible a la façana de la casa. Són l'orgull de la família, del barri i de la comunitat. Els presos són l'exemple. Els més valents. Els més pacients.

Sembrant mort doneu més alta vida.

Ací nosaltres amb mans nues.
A tu la mort tot t'ho veda,
cada mort em dóna nous germans.

MAX AUB

MATAR LA BELLESA

Vaig estar pocs dies sota les bombes. Prop del port i d'edificis governamentals que cada nit eren bombardejats. Vaig veure com al principi la gent no corria ni accelerava el pas en els bombardejos. Per què? Perquè no hi ha cap lloc on córrer. A Gaza no hi ha refugi. Vaig sentir que algunes famílies dormien unides a la mateixa habitació per morir junts si la fatalitat els queia al damunt. A l'hospital de Shifa vaig veure pares amb els seus fills destrossats als braços. Vaig veure xiquetes bellíssimes dormint amb metralla al cap. I vaig veure joves sense cames, inconscients, encara sense saber.

Durant cinquanta dies el 2014, la maquinària de guerra d'Israel va bombardejar per aire, terra i mar dues-centes escoles, setanta guarderies i quatre universitats. Set escoles-refugis de la UNRWA (la branca de l'ONU dedicada als refugiats palestins) van patir atacs que van ferir i matar centenars de civils. El nombre de xiquets i xiquetes morts va superar el mig miler. Es calcula que tres mil han quedat mutilats o amb alguna discapacitat. Què devia pensar l'artiller que va llançar un projectil sobre els quatre xiquets que jugaven a futbol a la platja de Gaza? Com va decidir rectificar l'angle per disparar un segon projectil que els va matar a tots? Segons diversos informes d'organismes internacionals i de drets humans, els morts civils van suposar el 75% del total. Setanta mesquites van quedar en runes. Dues-centes més van sofrir danys greus. Per a molts palestins, aquests espais són llocs sagrats, de pau, oració i refugi per a l'esperit. La mesquita d'Al-Umari de Jabaliya va ser una de les destruïdes. Fou construïda fa 1.365 anys. Les tombes antiquíssimes de l'església també van patir danys. Els animals del zoo foren assassinats de nou.

L'última imatge que tinc és el viatge en cotxe per la carretera central de Saladí, entre cràters, edificis en runes i columnes de fum. Creuant tota la Franja, des de la ciutat de Gaza al nord fins al pas de Rafah al sud. Per la finestra anava veient com els llauradors continuaven transportant les verdures en els seus lents carros, com els venedors esperaven clients asseguts a les portes de les botigues i com els treballadors de la neteja agranaven els carrers i recollien el fem. La guerra havia començat però la gent es negava a deixar de viure. Potser això és la bellesa.

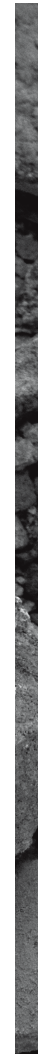

Els vius volen morir al seu país
no hi ha portes obertes
ni mars oberts
ni mans obertes
plenes de cor.

Cada dia fe sobre la por.
Cada dia un espill de foc.

Un gran miracle ací
els vius estan morint i els morts vivint
un festival de llums
una franja de terra encesa
el mar un espill de foc
plom fos sobre xiquets.

Els caps els roden
dels muscles pels carrers.

SUHEIR HAMMAD

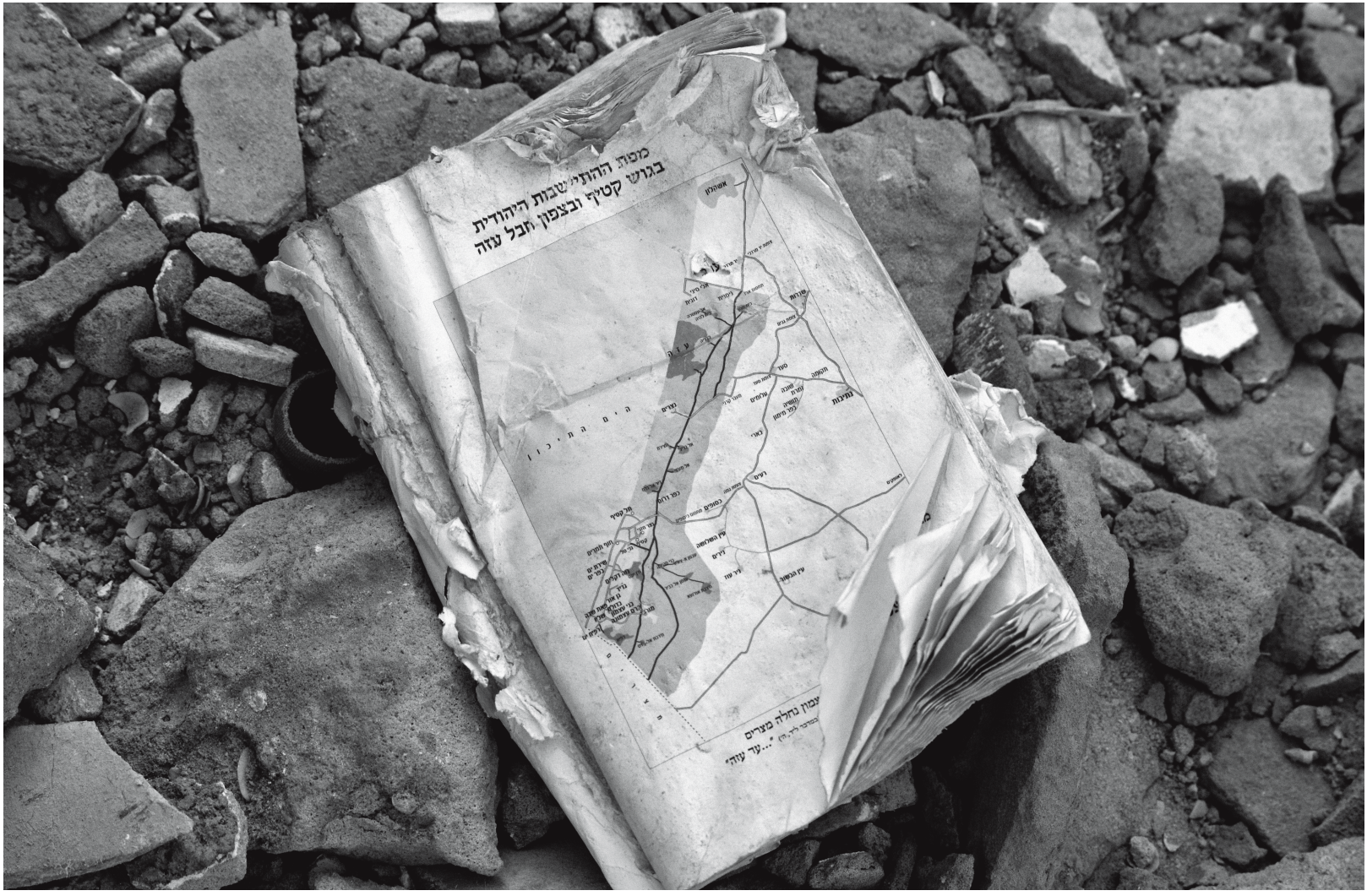
מפת ההתיישבות היהודית
בגוש קטיף ובצפון חבל עזה

MATAR LA VERITAT

El començament de l'escalada militar israeliana em va agafar a l'estudi d'Alaa, un amic documentalista. Estava usant el seu portàtil per tractar les fotos que havia fet amb la càmera de Manu. Per la finestra vaig veure com queien les primeres bombes que alçaven núvols de fum negre. Les vaig fotografiar. Fou l'últim dia que vaig usar la moto. En aquell mateix estudi vaig tindre a les mans una càmera de vídeo que poc després acompanyaria fins a la mort el seu operador: Khaled Hamad. La primera víctima de la premsa, però, va ser Hamid Shihab, xofer d'un equip de televisió que va rebre un míssil a la porta d'un dels edificis dels mitjans. El mateix on treballaven sense descans els periodistes Mussa'ab i Isabel. Un palestí i una aragonesa que es deixen la pell per contar el que passa a Gaza.

En cinquanta dies, Israel va matar dèsset treballadors de premsa. Segons recull un informe del Centre per a la Llibertat de Premsa de Gaza, dotze oficines de mitjans i onze domicilis de periodistes van ser bombardejats. La portaveu de l'exèrcit israelià escrivia en una carta al *New York Times* que les víctimes eren «terroristes amb càmeres i llibretes» i, com a tals, objectius legítims. Supose que van pensar el mateix la matinada del 31 de maig de 2010 quan van assaltar el Mavi Marmara en aigües internacionals. Els militars israelians van matar Cevdet Kiliçlar amb la càmera a les mans. Li van disparar entre cella i cella, literalment, a pocs metres de distància. A Istanbul, la seua filla ens va explicar que el pare li ensenyava a ser periodista.

18-55mm 1:3.5-5.6G VR
Nikon
AF-S DX NIKKOR

Voldria haver-te contat
la història d'un rossinyol que va morir.
Voldria haver-te contat
la història...

Si no m'hagueren tallat els llavis.

SAMIH AL-QASIM

I jo et preguntava, impacient.

Digues-me, quan anirem a Jerusalem?
Digues-me, quan anirem?

Quan els fils d'aram *de facto* es trenquen i la línia siga naturalment verda.
Aleshores anirem.

Quan el hafif siga continu, de Gaza a Hebron.
Aleshores anirem.

Quan el meu nom ja no estiga escrit en tinta roja.
Aleshores anirem.

Aleshores, mai anirem?

Si segueixes pensant així...
No, mai anirem.

ISABEL PÉREZ

[Hafif: so produït per l'aire quan corre entres les espigues del blat al camp.]

VELES E VENTS

Fa milers d'anys, Homer escriu l'*Odissea* d'Ulisses. Una epopeia que ens conduirà amb vaixells per la Mediterrània. Per tornar a casa, a Penèlope i Telèmac. Per retrobar Ítaca.

Entre el 1492 i el 1502, els Reis Catòlics decreten la conversió o expulsió de musulmans i jueus ibèrics. Un segle més tard s'ordena la deportació de tots els qui havien resistit. El 1609, els ports de Vinaròs, Moncofa, València, Dénia i Alacant veuran milers de famílies desesperades salpant en vaixells. Per arribar a Tunísia, Algèria i Turquia. Musulmans i jueus, moriscos i sefardites, seran acollits en terres islàmiques.

El 1939, milers de refugiats republicans s'amunteguen al port d'Alacant davant l'ofensiva de les tropes franquistes. El capità del vaixell britànic *Stanbrook* s'apiadarà d'ells i, burlant el bloqueig feixista, els conduirà a la salvació d'una mort segura. A Algèria de nou.

El 1947, milers de supervivents jueus de l'Holocaust naveguen a l'Èxode després que els governs europeus els tracten com a empestats. De port en port arriben finalment a Palestina. Quan ho fan, però, tropes britàniques assalten el vaixell. Es produeix una batalla campal i tres persones moren.

El 2010 es reuneix a Istanbul una flotilla internacional amb activistes de cinquanta nacions. Es dirigeixen a trencar el bloqueig de Gaza. Tropes d'elit israelianes assalten els vaixells.

El 2014 es construeix l'*Arca de Gaza*. Un vaixell que pretén superar el setge des de dins, portant productes palestins al món exterior. Un míssil guiat l'impacta en un dels primers dies de la guerra. Queda carbonitzat.

Com sempre, i contra tot obstacle, nous vaixells i noves odissees continuaran partint dels ports de la Mediterrània.

Building Hope

Més enllà de les ones d'un mar que ens aveïna
et cantem el pervindre, el teu nom el coratge,
el teu nom Palestina.

Dels teus camps de pell bruna t'arrabassen els arbres
com si així et desarrelessin el demà.
Els teus fills els soterren quan encara somriuen
esperant que així el teu ventre es torni un erm.

Naixeran oliveres de destí mil·lenari
perquè els ocells hi cantin el teu nom que és coratge,
el teu nom Palestina.

LLUÍS LLACH

330509 RIFLEMAN
J. W. J. WARD
8TH BN. HAMPSHIRE REGIMENT
19TH APRIL 1917
331221 RIFLEMAN
A. SPENCER
8TH BN. HAMPSHIRE REGIMENT
19TH APRIL 1917

330435 L. CPL
E. PLUMRIDGE
8TH BN. HAMPSHIRE REGIMENT
19TH APRIL 1917

بسم الله الرحمن الرحيم
يا أيتها النفس المطمئنة
ارجعي إلى ربك راضية
مرضية فادخلي في عبادي
وادخلي جنتي
هذا ضريح المرحومة
الحجة سعاد محمد أمان
توفيت في يوم الأربعاء في
٣ مارس سنة ١٩٨١ الموافق
٢٧ جمادى

PRO FINSBURY RIFLES ET FOCIS
451369 RIFLEMAN
M. MAGASINER
11TH BN. LONDON REGIMENT
2ND NOVEMBER 1917 AGE 21
תנצבה
ALWAYS REMEMBERED

QUI SALVA UNA VIDA LES SALVA TOTES

Està escrit als textos sagrats de jueus i musulmans. A la Torà i l'Alcorà. Qui mata una vida innocent és com si matara la humanitat sencera. I qui salva una vida és com si les salvara totes.

Durant l'operació militar contra Gaza de 2014 es van fer una sèrie d'enquestes a Israel que donaven xifres terrorífiques. Entre un 80 i un 90% de la població mostrava suport a l'operació militar a Gaza. Malgrat la dada, cal preguntar-se: qui és aquesta minoria que s'oposa a la guerra? I també, què en diuen els jueus del món? L'Estat sionista diu representar-los. És cert?

Vaig conéixer Hedy Epstein al Caire. És una anciana venerable. Alemanya i jueva. La seua família va morir a l'Holocaust. Recorda com va veure per la finestra de casa la primera desfilada de les tropes nazis. Els uniformes. Les botes. Quan va visitar Israel va veure de nou les botes i els uniformes i es va jurar que ella no seria d'aquell món. Des d'aleshores consumeix el que li queda de vida a ajudar els perseguits d'avui: els palestins.

A Estocolm vaig trobar Dror Feiler, també d'origen alemany i jueu. La seua família va escapar del nazisme. I va arribar a Palestina. Em va contar com amagaven a sa casa palestins que fugien de les tropes del nou Estat d'Israel. Avui és un dels organitzadors de les Flotilles de la Llibertat.

A Ronnie Kasrils, l'he conegut pels mitjans. Jueu sud-africà, es va unir a la guerrilla de Nelson Mandela. Com a cap dels espies de la revolució va enfrontar-se a la maquinària de l'*apartheid*. Allà va descobrir que el seu enemic tenia un fidel aliat: el Mossad i l'Estat israelià. Per això, Desmond Tutu, Mandela i ell mateix han estat puntals de la solidaritat amb Palestina.

Molt jove, Omer Goldman és filla d'un dels antics caps del Mossad, precisament. Ha estat criada en el cor de l'Estat. Quan va visitar els territoris ocupats va poder comprovar tot el que li havien amagat. Avui és una de les veus dels Shministim, els estudiants insubmisos que prefereixen la presó a unir-se a l'exèrcit.

La caiguda del somni sionista queda clarament explicada pel rabí Ron Aigen de Montreal: «Israel fou durant anys el factor unificador del judaisme, però avui és un element de divisió i enfrontament a les comunitats jueves».

Terra
vella
del gresol
i la pena.

Terra
de la mort sense ulls
i les fletxes.

FEDERICO GARCÍA LORCA

SANT JORDI, UN MÀRTIR PALESTÍ

Sant Jordi va ser el fill d'un militar romà i d'una palestina de Lydda. Seguint el pare es va allistar a l'exèrcit. Eren els temps de la rebel·lió cristiana contra l'Imperi. Jordi va rebre l'ordre de perseguir els rebels. I s'hi va negar. Secretament, ell també era part dels insurrectes que negaven el caràcter diví dels emperadors i l'Estat romà. Per aquesta raó va ser condemnat a mort i executat.

Quan els croats cristians arribaren a Palestina el 1098, se sorprengueren que els musulmans de Lydda havien conservat el culte a sant Jordi, a qui anomenaven Al-Khadr. En aquells temps, tant cristians com musulmans li retien homenatge. En tornar de les croades, el mite de sant Jordi arribà a Europa i se n'estengué ràpidament la seua veneració a Nàpols, Aragó, Catalunya, Alcoi i Paiporta. També va ser proclamat patró d'Anglaterra, Portugal, Grècia, Rússia i Etiòpia, entre d'altres.

El 1948, Lydda tenia 20.000 habitants. Aproximadament 18.500 eren musulmans i 1.500, cristians. Aquell any, les bandes armades sionistes van rebre una ordre de Yitzhak Rabin: «Els habitants de Lydda han de ser expulsats». Quatre-centes persones foren assassinades. Moltes dones van ser violades. La població deportada i dispersada. Van ser necessaris 1.800 camions per a transportar tot el que es va saquejar de les propietats palestines. L'historiador israelià Benny Morris ho ha documentat. I ho confirma el fundador de l'Estat, David Ben Gurion, al seu Diari de Guerra.

La primavera de 2014, a l'església ortodoxa de Gaza vaig trobar la icona de sant Jordi, el màrtir palestí. El seu combat continua viu.

Potser et maten o potser
se'n riguen, potser et delaten;
tot això són banalitats.
Allò que val és la consciència
de no ser res si no s'és poble.
I tu, greument, has escollit.
Després del teu silenci estricte,
camines decididament.

Car l'exemple és allò que val
i has de ser exemplar en tot,
exemplar en tots els moments,
t'has d'anar oblidant de tu,
has de ser cadascun dels teus
i fer teua la seua pena
i fer teua la seua fúria,
i així seràs íntegrament,
als ulls de Déu i als ulls dels hòmens,
i seràs poble per a sempre.

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

GAZA I GOLIAT

Les tradicions jueva, cristiana i islàmica recullen la història del guerrer Goliat i de David, el pastor. Els exèrcits filisteu i israelita es troben a la vall d'Elah. Els germans de David formen part de l'exèrcit jueu. Ell passa els dies cuidant les ovelles i portant-los menjar. Goliat, com a campió dels soldats, desafia els enemics a combatre amb ell per resoldre la batalla sense una matança. Tots li tenen por. Però David s'ofereix per lluitar. El rei Saül li diu: «Goliat ha sigut un guerrer tota la vida i tu només ets un jove». David li contesta: «He cuidat el ramat de mon pare. Quan un lleó o un ós van atacar, els vaig matar i vaig rescatar les ovelles». Saül accepta i li lliura la seua espasa i l'armadura. Però David les rebutja. Són massa grans i feixugues. Cull cinc pedres del riu i se les guarda a la bossa. Amb la fona a la mà s'acosta al gegant. Goliat s'indigna davant l'insult que suposa que un xiquet s'oferisca per al duel. «Acosta't i donaré la teua carn a les aus i als animals salvatges», li diu. Quan el soldat s'hi acosta a poc a poc amb el seu armament, David col·loca un cudol a la fona i, d'un sol cop, fa caure el poderós Goliat.

L'any 2014, un dels exèrcits més poderosos del món ataca una de les zones més pobres i aïllades del món. Satèl·lits, drons, caçabombarders, helicòpters, míssils, destructors, submarins, artilleria, blindats i tancs, dotats de l'última tecnologia, es llancen implacables contra la petita Franja de Gaza. Desenes de milers de soldats d'elit rodegen el territori per totes les fronteres. En túnels sota terra, centenars de membres de la resistència, armats amb llançacoets i fusells, organitzen la defensa. Han crescut usant la fona. I no tenen por de la mort.

En la salut recobrada.
En el perill esfumat.
En l'espera sense memòria.
Escric el teu nom.

I pel poder d'una paraula.
Torna a començar la meua vida.
Només he nascut per conéixer-te.
Per anomenar-te.

Llibertat.

PAUL ELUARD

Sóc jo qui truca a la teua porta,
a totes les portes, a totes les portes.
Però vosaltres no em podeu veure.
Un xiquet mort no es veu.

Em vaig tornar un grapat de cendra
que el vent va dispersar.

NAZIM HIKMET

SHUKR

GRATITUD

La Bellesa és la resplendor de la Veritat.

PLATÓ

Pacientment, persevera.

ALCORÀ
40:55

EL FÈNIX FERIT

La ciutat de Gaza és una de les més antigues del món. El seu origen es remunta, almenys, quatre mil·lennis enrere. Hi han viscut cananeus, egipcis, filisteus, israelites, perses, grecs, romans, jueus, cristians, bizantins, àrabs, musulmans, croats, otomans, britànics i israelians. Ha sigut conquerida i alliberada un nombre infinit de vegades. Ha sigut destruïda i reconstruïda en tantes ocasions que no es poden comptar. Potser per això el seu símbol és el Fènix. Ovidi, el poeta romà, explica que quan aquesta au mitològica arriba a la fi del seu llarguíssim cicle vital, fa un niu amb branques de canyella. Ella mateixa l'encén perquè ocell i niu cremen fins a convertir-se en cendres. D'aquestes naixerà el nou fènix. Els cristians primitius troben en aquest mite d'origen grec i egipci un símbol de renovació i renaixença. Els àrabs l'anomenen Al-Anqa.

La Gaza palestina ha sigut ferida massa cops. Potser per això els seus habitants han desenvolupat el que els psicòlegs denominen resiliència. És a dir, la capacitat per fer front a les adversitats i sobreviure al trauma. I el més important: ser enfortits i transformats positivament pel dolor. Com és possible no caure en l'odi, la venjança i la desesperació davant de tant horror? Viktor Frankl, psicòleg jueu supervivent d'Auschwitz, va descobrir als camps de concentració que només aquells que eren capaços de dotar de sentit el patiment podien assumir-lo i aprendre'n. Husam El-Nounou, del Programa de Salut Mental Comunitària de Gaza, m'explicava a la seua oficina enfront del mar que la societat palestina està dotada de dos puntals bàsics per a la resiliència. El primer és l'estructura familiar i comunitària tradicional. En aquesta, la família estesa i el veïnat formen una xarxa de solidaritat on ningú, petit o gran, no està mai sol. El segon puntal és que encara disposen d'un sistema de creences i valors tradicionals que dota de sentit i prepara pel que puga passar a la vida. En els bons moments es mostra *shukr*, agraïment. Davant les dificultats, cal fer servir *sabr*, paciència i perseverança.

ADAM I EVA

En la nostra tradició ens han explicat que l'origen de la humanitat naix d'una parella: Adam i Eva. I que vivien al Paradís, en pau i equilibri. Un dia, les forces del mal els van temptar amb l'arrogància de desobeir Déu. Van menjar el fruit de l'Arbre del Coneixement i van aprendre que podia existir el Bé i el Mal i que cada element de la Creació es podia veure com a part d'una Unitat o com a elements separats. Aleshores van tindre vergonya i por per primera vegada. Així, obtenint la llibertat per a fer el bé i el mal obrien les portes a la Caiguda. Aquest fou el Pecat Original. Déu els va castigar, a ells i a nosaltres, la seua descendència, a patir amb sang i suor. En la tradició islàmica hi ha un matís sobre aquesta història. Déu explica a l'Alcorà que Adam no el va trair, sinó que va oblidar el seu pacte. I també diu que Adam, conscient de la seua errada, va rectificar per ser guiat de nou. Per això Adam és el primer profeta. Déu no condemnà al patiment Adam, Eva i la humanitat, malgrat les seues febleses, sinó que els nomenà califes de la Creació. És a dir, responsables de mantindre l'Ordre natural al món. Es va marcar així el camí, no cap a una santedat freda i inhumana, sinó de retorn a l'Origen: cap a l'estat de Fitra o natura primordial. El Bé, doncs, és tornar a la humilitat i l'equilibri i a protegir la bellesa; el Mal, l'arrogància, ocultar la bellesa i generar el caos. El Bé és el retorn a la Unitat; el Mal, avançar cap a la Separació. Gaudí ho va entendre i ho va expressar de manera molt simple quan va dir que «el llibre que s'ha de mantindre sempre obert és el de la naturalesa».

Un matí d'abril vaig veure als camps de Khouza'a una jove parella amb la seua filleta. Estaven segant el blat junts, amb els iaios i els germans. Agenollats, treballaven amb les falçs i amb les mans nues. Sobre els seus caps rugien els avions de guerra. Uns centenars de metres més enllà, amagats darrere d'un turó, els franctiradors els apuntaven. La família somreia, i se sentia pau, alegria i fortalesa només de veure'ls. Quin secret hi havia als seus cors que nosaltres desconeixem?

Sneaker
LONELINESS
Modern

MORAL I LLUMS

A Veneçuela vaig llegir que Simón Bolívar, líder de la independència llatinoamericana, va afirmar que «un poble ignorant és instrument cec de la seua pròpia destrucció». I va afegir que no només calia educació en el sentit acadèmic, calien «moral i llums».

El món àrab, i Palestina, es troben potser en el pitjor moment de la seua història. Fragmentats, colonitzats, empobrits, corromputs i manipulats. Són presos de tota mena de dictadures, satrapies i falsos profetes. Però entre tanta foscor, hi ha una llum que brilla humil. Tant, que massa vegades no la veiem. Ni ens la mostren. El que molts pocs saben és que la societat palestina ha aconseguit ser una de les més cultes i educades del món àrab. Malgrat les dècades de guerra i ocupació. Segons dades del Banc Mundial, l'alfabetització dels joves palestins és del 98%. La majoria d'ells declaren que l'educació és la seua prioritat. A Palestina hi ha deu universitats. Aquestes dades, pròpies d'un país desenvolupat, són vertaderament impressionants tenint en compte les enormes dificultats a què s'enfronten professors i estudiants. Tancats, bloquejats, ocupats i sota les bombes.

Però les llums del coneixement no són res sense la moral. I és ací on Palestina brilla més forta en un món dominat per les tenebres. Perquè l'educació de la ment, i de la raó, és clau per a l'ésser humà. Però és l'educació del cor, de la fe i la moral, la que li dóna sentit i direcció.

He heretat l'esperança dels avis
i la paciència dels pares.
I de tots dos, els mots
dels quals ara em serveixo
per parlar-vos.

MIQUEL MARTÍ I POL

Tot un mar de tristors ens brama a les entranyes!
Tots els cors desesperats cremen amb flames eternes!

IBN AMIRA

Els vells moriran i els joves oblidaran.

DAVID BEN GURION

TOP JEANS

S-TEAM
A Tmer kdsjarkwe

LES XIQUETES DE L'AL-ANDALUS

Un dia com tants altres, Valeria, la veneçolana, i jo anem al supermercat Al-Andalus a comprar el menjar per als activistes i periodistes que s'allotgen al nostre apartament. *Zaatar*, oli, dàtils, olives, iogurt, fruites, verdures, ous, galetes... I molt, molt de café. Cridem un taxi. Només som dos i portem unes vint bosses. Quan el cotxe arriba, traginem la càrrega com podem. Pel carrer passa un grupet de xiquetes d'uns deu o dotze anys amb motxilles i uniformes escolars. Sense dir-nos ni hola agafen les bosses i les transporten al cotxe. I sense ni acomiadar-se, continuen la marxa cap a les seues llars, on els espera el dinar.

Ja a casa, pense que els meus fills han de ser així.

La llum brilla en les tenebres
i les tenebres no poden ofegar-la.

EVANGELI DE JESÚS SEGONS SANT JOAN

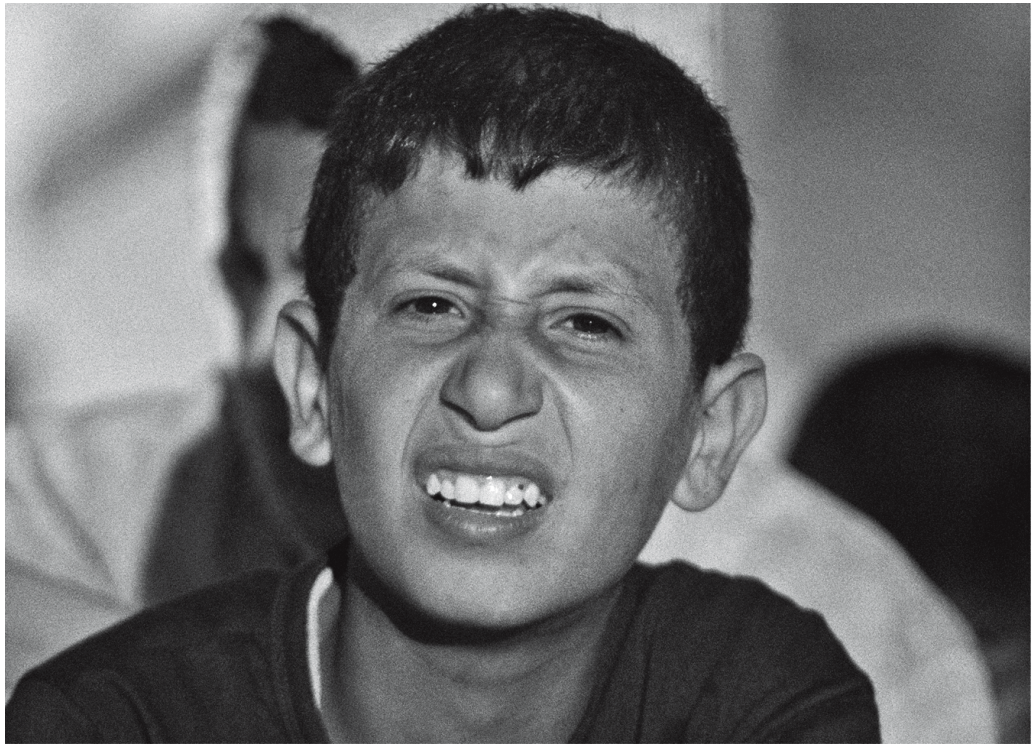

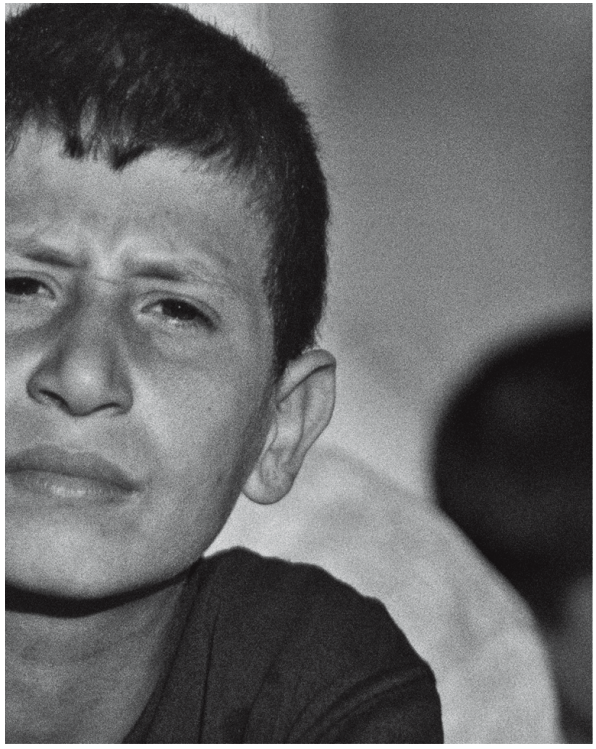

La teua imatge als meus ulls
i a la meua boca el teu nom.

Habites al meu cor.
Però on t'amagues?

IBN ARABÍ

No vindré cap a tu.
Però tu, retornaràs.

Torna, amic meu!
Tots t'estem esperant.

GHASSAN KANAFANI

I si la trobes pobra, no és que Ítaca
t'haja enganyat.
Savi, com bé t'has fet,
sabràs el que volen dir les Ítaques.

KAVAFIS

Només la mar roman.
Una onada desafiant rere l'altra.

SAMAH SABAWI

حیاۃ شکر صبر

GAZA NO ÉS LA CIUTAT MÉS BELLA

No és la més elegant o la més gran, però iguala la història de tota una pàtria, perquè és més lletja, pobra, miserable i cruel als ulls dels enemics. Perquè és la més capaç, entre nosaltres, d'alterar l'estat d'ànim de l'enemic i la seua comoditat. Perquè és el seu malson. Perquè és taronges minades, xiquets sense infància, ancians sense vellesa i dones sense desitjos. Per tot això, és la més bonica, la més pura i la més rica entre nosaltres i la més mereixedora d'amor.

No fem justícia a Gaza quan busquem els seus poemes, així que no desfigurem la bellesa de Gaza. El que és més preciós en ella és que està desproveïda de poesia en uns temps en què tractàvem de triomfar sobre l'enemic amb poemes. I ens vam confiar i ens omplírem d'alegria en veure l'enemic deixar-nos cantar. El vam deixar triomfar; llavors, quan ens eixugàrem els llavis de poemes vam veure que l'enemic acabava d'edificar ciutats, fortaleses i carrers. No fem justícia a Gaza quan la convertim en un mite, perquè la odiarem quan descobrim que no és més que una ciutat xicoteta i pobra que resisteix.

MAHMUD DARWIX

Vull agrair a tots els que sense la seua existència no seria possible ni aquest llibre ni segurament res del que faig.

Als meus pares, que van sembrar la llavor que segueix creixent.

A Basel Al-Atauni, artista de Jabaliya amb qui vaig recórrer els camins i els somnis de la Franja de Gaza. Als deu màrtirs del Mavi Marmara que ens ensenyaren el valor de la vida i la defensa de la justícia i la bellesa. A Mavi Dolz, ja que a sa casa i amb el seu record s'ha escrit aquest llibre. Als 2.100 màrtirs de l'última operació a Gaza. I especialment a les ànimes dels 500 xiquets i xiquetes morts. Als Ports, a la Calderona, a l'Horta, al Faig Pare. A la terra, llibre que cal llegir sempre. Que ens connecta amb el cel. Amb nosaltres.

A Casa: A Xavi Sarrià i Miquel Ramos, amb qui he caminat tants anys i en tants projectes i que han sigut suport i espenta del meu primer documental el 2005 i del meu primer llibre el 2014. A Antonio Ramos i Maria Dolz, perquè gràcies a la seua generositat ha sigut parit aquest llibre. A Joan Carles Girbés, de Sembra Llibres, pel coratge i la visió a l'hora d'impulsar un projecte editorial independent en aquests temps difícils. A Germán Caballero, qui va fer que les fotografies d'aquest llibre pogueren renàixer amb més força. A Vicent Chanzà, ja que des de fa vint anys ens hem acompanyat en aventures que ens han portat des de València fins a Caracas. A Xavi Ginés, company de llarga durada i perseverant pare i creador. A Tamer i Jalal Hamdan, palestins i valencians, a València i a Gaza. A Joan Cantarero, qui va fer possible l'impossible. A Dani, Marian, Lorena, Rubén. Als Arrap. A Gala. A Maria Freixas. A Quique Navarro, Vicent Martí i els llauradors que sembren i estimen la nostra terra. A Marc i Alba. A Laia. A Vinaròs. A Fredes. Als periodistes que s'enfronten a la por i la comoditat. A Laura Arau, Lucas Marco, Jordi Salvia, Sergi Pitarch, Bel Zaballa, Paco Cerdà, Jorge Ramos, Germán Caballero, Antonio Vidal, Roger Palà, Sergi Picazo, Ignacio Zafra, Vicent Partal, Josep Pitarch, Samuel Domingo i Albert Montón, per voler contar les històries de la nostra gent. A Guillem Agulló i la seua família. Als maulets d'ahir, i als d'avui.. Al nostre poble, tan humiliat i maltractat que, malgrat el que ens volen fer creure, és un poble d'arrels ancestrals, de gent valenta i de secretes meravelles.

A Veneçuela: A Vivianna, que em va acompanyar a Palestina, durant els obscurs dies a la presó i els més lluminosos a Caracas. A Jurgi, basc, valencià i veneçolà. A Va-

nessa, Óscar, Alejandro, Thairon, Tristan, Johanna i Yann, amb qui vam aprendre a contar històries. A Tessa. A la família Galiano. A la gent dels barris Guarataro, San Juan i El 23 de Enero. Al Guaraira Repano, refugi i paradís. Als indígenes de Perijá i de l'Amazones, reductes de l'ésser humà complet. Als treballadors de les televisions, als documentalistes i periodistes amb els quals he aprés i lluitat. A Gustavo Borges, Karen Méndez, Lilian Blaser, Ángel Palacios, Saude i els germans Yegres. A Andrés Izarra, Yuri Pimentel, William Castillo, Ernesto Villegas, Mauricio Rodríguez i Ociel López, que van obrir les portes a la gent per poder dir el que durant cinc segles havia fet callar el poder. A Meysalun i Anibal, per ajudar-me a conéixer més de l'àrab i l'Islam. A Hugo Chávez, per donar la vida perquè els somnis pogueren nàixer.

A Palestina: A Manu Pineda, que ens va fer trencar el bloqueig a Gaza i qui, miraculosament, em va apropar una càmera perquè aquest llibre nasquera. A Valeria Cortés, la veneçolana, que amb l'andalús, no va tindre por i va viure sota les bombes i amb la gent. A Mussa'ab Bashir i Isabel Pérez, grans periodistes i grans persones, esperant assistir a la seua quarta boda i als seus fruits. A Alaa Al-Aloul, documentalista imprescindible i suport incondicional. A Ibrahim, per obrir-me l'església i la història antiga de Gaza. A Wissam Abed, cal·lígraf, per la confiança i l'art sagrat dels càlams. A Abu Amir, Kifa, Fadi, Rewa, Anas, Isra, Khaled, Mohammed, Salim, Cristian, Ximo, Ferran, José, Ivan, Ariadna, Delia i Miguel Ángel. A Abu Hassan. Als gats que van morir. I als que viuen. A totes les mares i pares que estimen infinitament els seus fills i filles. Als que van salvar vides. I als que les van defensar. A Hayat del camp Aida. A les zebres.

Al món: A Alejandro Pedregal. A Andrés Guijarro, Abdennur, per apropar-me al caràcter sagrat dels signes. A Daud, Abdessamad, Maimuna i Ahmed de l'Alqueria de La Puebla de Don Fadrique. A Abdelmumin Aya i Abdennur Prado, per mostrar-nos l'espiritualitat des dels orígens. A Félix Rodrigo Mora i Prado Esteban, per redescobrir-nos la tradició, la ruralitat i la necessitat de la reconstrucció de les persones.

Finalment, demane disculpes a llauradors, pescadors, poetes, periodistes, antropòlegs, teòlegs, filòsofs, escriptors, historiadors, traductors i fotògrafs per caminar matusserament pels seus camins. I més profundament, demane disculpes a tots els familiars, amics, companys i persones estimades per totes les errades comeses pel camí.

Gràcies.

Aquest llibre ha estat possible gràcies a la campanya de micromecenatge en què van participar els següents 387 mecenes:

Àdria Puerto i Molina. Adrià Salavert. Àfrica Ramírez. Agustí Campos. Agustín Soneira. Aida Guillén Lanzarote. Aina Reig. Ainek. Aitana Coll Santimoteo. Aitor Garrigues. Aitor Sanz Bosch. Alba Alonso Sánchez. Alba Castellsagué. Albert Bageles. Albert Canalejo Osorio. Albert Elfa. Albert Font-Tarrés. Albert Garcia Garcia. Alberto Korta. Aleix. Alejandar Undurraga. Alejandro Pedregal. Alfredo Miguel León Pérez. Almu Sanchis. Amaia Lasa Alegría. Amanda. Amaya, Pau, Bernat i Martí. AMPA Escola La Masia. Amparo Sansixto. Ana PM. Ana Zanón Fullana. Anabel. Andrés Garcia Fernández. Andreu Signes. Àngel Canet Català. Àngels. Anna Bascuñana. Anna Moner. Anna Pascual. Anna Peña i Aso. Anna Roig Orriols. Anselm Berbel. Antonio Calvo. Antonio Cabello Melendo. Antonio Martín Flores. Antonio Ubeda Cuesta. Antzine Biain. Aran, Maria i Jordi. Arantxa Jansen. Arrap. Artzen Eh. Asociación Intercultural Candombe. Asunción Delgado. Aurora Mora. Aurora Prados. Bàrbara Peris. Beatriu. Bel Ban. Bernat Offbeat. Berta Alvarez. Berta Hernández. Bet. Bitterswt. Borboreta. Borja Català i Borràs. Bruna. Brunilda Castejon. Burnburri. Ca Revolta. Candela ROOTS. Cardaora bocairentina. Carles Bargallo Guinjoan. Carles Cano. Carles Valentí. Carlos del Pozo Alguacil. Carlos Humet. Carlos Pérez Cruz. Carmen Núñez Afonso. Carmen Salavert Pitarch. Cèsar Amiguet. César García-Diego Fernández. Chusa Cabedo. Clara Rubió. Clàudia SG. Concepció Comes. Conxa del Ruste. Conxa T. Capdevila. Cris. Cristina Serván. Cristina Soler Crespo. Dani Vilaró Donat. Daniel Tomàs Marquina. Darío Mora. David Jesús García Blanco. David Llopart. David Martí. David Sarasol Moscardó. Diego. Diógenes. Dj5foot. Eduard Castanyo i Mònica Abad. Elvira Torrens Permanyer. Empar Marco. Enric Calafell. Enric Gimeno. Esperança Camps. Esperanza Alvarez Alvarez. Estel Coll Santimoteo. Estemon. Eudald Vilamajó Campà. Eva Arrizabalaga. Eva i Rafel FAS. Eva Solla Fernández. Evargan. Evinyamata. Exèrcit Alliberament Musical. Família Guilera Masclans. Família Mascaró-Burguera. Família Noguera-Corroto. Família Puig Olives. Fani Grande. Felipe Navarro. Fernando Aixa. Fernando Fernández Ruiz. Ferran Josep Lloveras i Ferrer. Ferran Pardo Llopis. Fina Iglesias, Laia Gómez i Iñaki Gómez. Fran Ferri. Francesc Bernat Oller i Juncosa. Francisco de Pedro. Frederic Oltra Barbera. Gabriel. Gema C. Gemma Estany. Georgina i Marc. Gerard Rabat de Paco. Ginés Ruiz. Gloria A. Monasterios. Gloria Moreno. Gorka Navaz Ayerra. Guada Giráldez. Guillermo Granado Roncero. Gumias. Hans van Isselt. Haytor Menta de Granizo. Hermann Avigliano Carla. Hermann Carla.

Ignacio Blanco. Iker Iturralde. Innocenci Anguera. Irene. Iria Álvarez Nión. Isabel Martínez. Isi. Ivan Altisent Fornons. Ivana i Ismael. Izilda Silveira de Marchi. Janire i Eneko. Jaume. Jaume Casals i Ció. Jaume i Maria Pau. Javier Rivera. Javier Rueda. Javier Vegas. Jcerdamar. Jesús Có. J Gasó. Joan M. Gomis. Joana Silvestre. Joaquim Carbó. Joaquín Mora i Encarna Rubio. Salvador Soler i Elena Gomar. Jordi Ametller. Jordi Bellmunt Morera. Jordi Bellmunt Morera. Jordi Ginesta. Jordi Lucea. Jorge A. Gonzàlez i Llàcer. Jorge Ibeid (Anangu Biotienda). Jose Luis Llopis. José Miguel Rayas Duarte. Josep Antoni Collado i Àlvez. Josep Caritg i Callís. Josep Comajoan. Josep Gambús. Josep Gavaldà. Josep Lluís Segura i Monterde. Josep M. Agulló i Sidera. Josep Nadal. Josep Villarroya. Juan José Franco Caravaca. Juan Pelegrín. Juli Esteve. Júlia, Carme i Laia Ginés Martínez. Julio Cancela. Julio Ciges. Karmel, Zarza i Xtina. Kiko Regla. L. Ferré Prades. Laia Calsapeu. Laura Ballester Beneyto. Laura Máñez Miralles. Laura Roger Escriba. Leila Serra Badran. Lella. Litus. Llabina Estela. Lluc Salellas i Vilar. Lluís Perarnau. Lluku Lleida. Lola Bañón Castellón. Lola Segarra. Lola Seres. Lorena Fababú. Lucas Marco. Luz Avellaneda Martín. M. Llum. M. M. Poveda Rosa. Maite. Maite Larena. Manel Vila, City to City, Barcelona. Manolo Peris Mendoza. Manuel Bravo Vidal. Manuela Alandes. Mar Sánchez Hidalgo. Marc. Marc Ferri Ramírez. Marc Vila. Marcel·lí. María Isabel Pérez Garrido. María José Basterra Tur. María José Fernández Mera. María José Molina. Maria Orosa. María Pilar Soriano Rodríguez. Maria Rosa Ribas Poch. Maria Soler Besumbes. Maria Vallet i Miguel. Maria Valls. Natxo Escandell. Mariai Talens. Marieta. Marina Albiol Guzman. Mario Cañadas. Mariola. Maripuri. Marisa Sambró Melero. Màrius Cloquell. Marnau. Marta. Marta Ailouti. Marta Campos Guillot. Marta Maru. Marta Muixí Casaldàliga. Marta P.G. Martín PlanB. Mary Savage. Mercè Marsal i Puig. Mercè Pérez i Martínez. Mercè Rovira Gols. Mertxe Cabria. Miguel Ángel Bravo Utrera. Miguel Ángel Gorris Ferrer. Miguel Ángel López Navarro. Mila Serrano. Miquel Albero. Miquel Cartró Boada. Miquel Serra de Gayeta Martí. Mireia Ferrando Simon. Mireia Pe. MIROBRIGA. Mitjalluna. Montserrat Peiris. Montserrat Solà. Muntsa Soler. Nakamura Films. Nathalie Torres Garcia. Natxo Moral Reig. Natxo Parra Arnaiz. Nel·lo Monfort. Neus. Neus Calvo. Neuscc. Núria Rovira Pascual. Orxata. Oscar Fajardo. Pablo. Pablo Bonat. Paco. Paco Collado. Patricia Muñoz Luna. Patxi Ametzaga. Pau Gisbert Albero. Pau Mateu Samblás. Paueta Serrano Magdaleno. Pedro Cordero. Pedro González Bueno. Pedro Serrano. PedroMari U. Peguej. Pere Claret. Pilar BDS Alacant. Pilar García. Pilar Veintimilla. Quicu Fabregas Ferrer. Rafa Xambó. Raimon Mulet Blasco. Rake Signes. Ramir Calvo i Cubedo. Ramon Pérez Accino. Raquel Gonzàlez Cardona.

Raquel Taberner Alapont. Rector de Baiasca. Reviscolant l'Alcoià. Ricard Torné i Codina. Ricardo Hernández Arocas. Ricardo Macián. Ricardo Sixto Iglesias. Robert Fernàndez. Robert Maicas Polo. Roberto Fernández del Río. Roger Palà i Balanyà. Rosa Arnau Chinchilla. Rosa H. Ortega. Rosa Maria Alsinet Caballeria. Rosa Mercader. Rosa Rufino i Valor. Rosari Maria Amorós Martínez. Roser Argemí. Roser Aymar. Sala Simbiosi. Samara Velte. Santiago L. Coto. Sara Figuels. Sergi Campillo Fernández. Servei Civil Internacional de Catalunya. Sete Ruiz. Sheyla Sancho Peris. Silve Segarra. Sílvia Bogo. Sisco Garcia. Societat Coral el Micalet. SODEPAU. SoJaMa. Josep i Maria, Esther i Vicent, Pep i Amparo. Sònia Llorach Garrido. Stefan Lauener. Susi Orts Vicente de Segarra. Tani. Tejota68. Teresa Broseta. Tona Mangues Sans. Toni & Lydia. Toni Coqueta. Toni Muntaner. Trudy Boos. Tudonet. Txabi Pérez. U i DOS. Unió Periodistes Valencians. Vanessa Bonet. Vicenç Pujol. Vicent Alemany i Laura Benseny. Vicent Belenguer i Pons. Vicent Lluís Roca i Rosalén. Vicent Peris Aguilar. Vicent Soler Alba. Vicenta Viel i Lletí. Virginia López Arranz. Virgínia Martí. Wesam Deeb. Xarlena. Xavi Duran. Xavier Bachs Valldeneu. Xavier Castellsagué. Xavier Generó Boix. Xavier Latorre. Xavier Lluna Ferrer. Ximo Nebot Rosello. Xoán Doldán. Yezirah. Yudici i Palop.

Viure, morir i nàixer a Gaza

Primera edició: novembre de 2014

©De les fotografies: David Segarra Soler, 2014
Textos de David Segarra a excepció dels que estan signats amb l'autoria corresponent.

©D'aquesta edició: Sembra Llibres, Coop.V., 2014
Apartat de correus 8
46740 Carcaixent (Ribera Alta)
sembra@sembrallibres.com
www.sembrallibres.com

Disseny de la col·lecció i maquetació:
Setanta | www.setanta.es

Correcció:
Roger Sarrià i Àlvar Vanyó

Tractament d'imatge:
Germán Caballero

Cal·ligrafies:
Wisam Abed

Sembra Llibres forma part de l'Associació d'Editorials Independents

LLEGIR EN CATALÀ

Aquest llibre s'ha imprés a Grafo amb paper estucat mat de 170 grams i ha estat compaginat amb cos 9,5 de la tipografia Chronicle.

ISBN: 978-84-942350-5-4
DL: V-2361-2014

Aquesta és una nova llavor de Sembra Llibres.
Estarem agraïts de rebre els teus comentaris, opinions o suggeriments.
Amb entusiasme i cura, seguirem sembrant llibres amb tu.

#ViureAGaza